ПРИЛОЖЕНИЕ № 5

Програма за дейността на Народно читалище

„Искра - 1997” с. Долен, за 2025 година

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА

НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ИСКРА-1997” С. *ДОЛЕН*

ЗА 2025 ГОДИНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Във връзка със ЗНЧ и ЗЮЛНЦ читалището е регистрирано и е вписано в регистъра на сдруженията с нестопанска цел в агенция на вписванията както следва:

Актуален учредителен акт – от 15.02.2019 година; ЕИК/ПИК [redacted] Решение № Фирмено дело: [redacted]/1997 година.

Последни вписани промени в регистрацията са след Отчетно-изборно събрание на 11.02.2022 година. Представянето на читалището се осъществява заедно и поотделно от Председател – М[redacted] [redacted] К[redacted] и Д[redacted] С[redacted] - секретар. Дата на изтичане на мандата: 11.02.2025 година.

Съгласно ЗНЧ читалището е вписано в Регистъра на народните читалища към министерството на културата под № [redacted], последно извършени промени в обстоятелствата са вписани на 23.03.2022 година.

Настоящата годишна програма за развитие на читалищната дейност на „Народно читалище Искра-1997” през 2024 г. е съобразена с изискванията на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища.

Съгласно чл. 2. (1) ЗНЧ, „Народно читалище Искра-1997”, традиционно самоуправляващо се българско културно-просветни сдружения в село Долен, което изпълнява и държавни културно-просветни задачи. В дейността му могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и регионални възгледи и етническо самосъзнание.

Съгласно чл. 2. (2) НЧ „Искра-1997“ е юридическо лица с нестопанска цел.

Изготвянето на Програмата за 2025 г. цели обединяване на усилията за развитие и утвърждаване на читалището като важна обществена институция, реализираща културната идентичност на хората от населеното място, както и да се засили обществената роля като единствен традиционен културен и образователен център.

Основните направления и приоритети в дейността на читалището произтичат от ЗНЧ, ЗОБ, общинската културен политика осъществяване на основата на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на културния календар.

Изготвянето на Програмата за развитие на читалищната дейност през 2025 г. цели обединяване на усилията за развитие и утвърждаване на читалището като важна обществена институция, градяща културната идентичност на населеното място.

Тя обобщава най-важните моменти в работата на читалището, приоритети, цели и задачи, които ще спомогнат за развитието, укрепването и модернизирането му в общодостъпно и желано място за местната общност. Ще се работи за създаване на условия за превръщането на институцията в културен център, утвърждаващ ценностите на гражданското общество.

Целите заложени в Програма за дейност 2025 г., са съобразени съгласно Чл. 3 (1) и (2) ЗНЧ и са насочени да задоволяват потребностите на населението свързани с:

1. Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователна дейност в село Долен;
2. Запазване на обичаите и традициите на населеното място;
3. Разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
4. Възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
5. Осигуряване на достъп до информация.

За постигане на целите се плануват да се извършват основни дейности като:

1. Уреждане и поддържане на библиотеката след извършен ремонти;
2. Развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
3. Организиране дейността на групите, за инициране и провеждане на празненства, концертни чествания и иновативни дейности, както и за участия в общински и национални прояви;
4. Събиране и разпространяване на знания за родния край и включване в национални инициативи по програма „Живи човешки съкровища“

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩЕТО

На територията на село Долен функционира само „Народно читалище Искра-1997”.

Читалището има изключително значение за укрепване, популяризиране и развитие на българската идентичност, традиционната култура и духовни ценности.

1. **Външната среда осигурява следните възможности:**
   1.1.*Културно разнообразие. Сътрудничество с*:
   - *1.1.1.* Министерство на културата;
   - *1.1.2.* Областна администрация Смолян;
   - *1.1.3.* Община Златоград;
   - *1.1.4.* РЕКИЦ ”Читалища”;
   - *1.1.5.* Читалища;
   - *1.1.6.* Граждански сдружения и фондации;
   - *1.1.7.* Сътрудничество на доброволци;
   - *1.1.8.* Участие и работа по проекти, осигуряващи европейско и др. финансиране.

2. **Силни страни на вътрешната среда:**
   2.1.Постоянно повишаване на знанията и уменията на кадрите чрез самообразование, участия в курсове, семинари и други форми на обучение.
   2.2.Редовно получаване на полагащата се държавна субсидия.
   2.3.Интерес към търсене и развиване на нови форми на читалищна дейност.

3. **Слаби страни:**

3.1.Територии, засегнати от обезлюдяване.

3.1.1. Спирала на намаляващото и застаряващо население;

3.1.2. Свиване на селските райони - показател за по-широка структурна криза на културния, икономически и трудов пазар;

3.1.3. Миграционни процеси превръщащи селските райони в субекти със затихващи функции.

3.2.Материална база – Морално изхабено обзавеждане, остаряла компютърна техника, книжния фонд има нужда от прочистване и подновяване.

4. Предизвикателства:

4.1. Как да работим по-добре с изкуствата и културата, за да посрещнем потребностите на намаляващото население и по-ниските нива на взаимодействие?

4.2.Как да се включат селските възрастни хора в културни и художествени практики?

4.3. Как да привлечем младите хора за активни участници в съставите към читалището?

III. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

1. Подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие;
2. Създаване на нови условия за развитие и утвърждаване на библиотеката при читалището като център за библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители;
3. Развитие на професионалните умения и повишаване на квалификацията на работещите в културната институция;
4. Засилване интереса и краеведската дейност на местната общност към културно минало на родния край;
5. Изграждане на реално партньорство с институции за реализиране на цялостната културна политика в село Долен и община Златоград.

IV. РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

1. Закон за народните читалища;
2. Закон за обществените библиотеки;
3. Закон за културното наследство;
4. Закон за меценатството;
5. Закон за закрила и развитие на културата;
6. Наредба № 2 на МК, от 01.07.2019 г. Обн. ДВ. бр.54 от 9 Юли 2019 г.;
7. Общинска програма за развитие на община Златоград;
8. Документи при Патронаж.

ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА

ПЛАН – ПРОГРАМАТА

I. БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Като неразделна част от читалището библиотеката активно участва в организирането на културния живот в селото. Библиотечната дейност е една от дейности за читалището като културна институция. Чрез нея то се включват в националната мрежа от библиотеките у нас.

Работата на библиотеката през 2025 г. ще бъде насочена към:

1. Поддържане на обществена библиотека на свободен достъп за библиотечно обслужване на по-голям брой читатели;
2. Актуализиране на библиотечния фонд на читалищната библиотека, чрез закупуване на нова литература, абонамент, дарение, кандидатстване с проект пред МК и други организации.
3. Изготвяне на библиографски справки по различни теми;
4. Инициатива „Книга за всеки" – въвеждане на системата за патронажно обслужване на възрастни читатели и такива с физически увреждания;
5. Организиране презентации на нови литературни творби и автори от местно и национално значение;
6. Прочистване на книжния фонд от морално изхабени, овехтели библиотечни единици;
7. Популяризиране на нови книги във фонда;
8. Участия в проекти от МК по проекто програми за нови книги;
9. Провеждане традиционни срещи (*пр.: „На гости в библиотеката" и други*);
10. Литературна гостоприемница – срещи с творци на словото;
11. Експониране на изложби, кътове с литература, витрини и други.
12. Организиране на лятна работа с деца.
13. Повишаване квалификацията на читалищното ръководство, чрез участие в организирани обучения от Регионална библиотека „Николай Вранчев" – Смолян и РЕКИЦ „Читалища".

II. ЛЮБИТЕЛСКО ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО

Съществена част от дейността на читалището е грижата за разширяване и развитие на любителското художествено творчество.

Художественотворческата дейност в читалището цели запазване и развитие на традиционните ценности на българския народ, съхранение на обичаите и традициите, както и създаване на нови традиции, породени от нуждите на местните общности. Чрез тази дейност, читалището ще работи за привличане на млади хора за участие в инициативи на читалищните самодейни колективи. С изявите на читалището ще се работи за развитие и обогатяване на културния живот в населеното място, за утвърждаване на националното самосъзнание, отчитане и съхранение богатството на местната култура. Чрез тази дейност читалището ще има възможност за популяризиране в селото, общината, областта, страната и чужбина.

Към читалището за творчески сезон 2024/2025 година функционират:

1. **Любителско творчество (поддържане и изяви на художествени състави):**
   1.1. Танцови състави и групи:
   - ТС „И[redacted]” 14 бр. – най-опитни са девойките от този ТС. Те представят читалището в общоселски, общински и национални прояви. Участват в много събори, фестивали и празнични програми. Имат спечелени грамоти, диплом, сребърни и златни медали.
   - ТС „З[redacted]” 14 бр. – състои се от деца на местното училище. Тъй като са по-нови имат и по-малък брой участия. Участват в празника на селото, празника „Златоградското чеверме” и др.
   - ТС „К[redacted]” 14 бр. – състава е от жени, жители на селото, които натрупаха опит и вече се включват във всички прояви на читалището.

   1.2. Индивидуални изпълнители 2 бр.:
   - Я[redacted] – Печелила е грамоти за участия.
   - Е[redacted] – Печелила е грамоти и медал за участия.
   - А[redacted] – Печелила е грамоти за участия.

   1.3. Кукерски групи /мъжка и младежка/ 26 бр. – състои се от мъже на различна възраст. Ежегодно провеждат своите традиционни кукерски шествия в селото и в района на селото. Вземат участие в „Деня на самодееца” в гр. Златоград, участват и в празника на „Сирни Заговезни” в Стария град на гр. Златоград. Изпълняват Коледни кукерски шествия, както в гр. Златоград, така и в населените места на общината.

2. **Организиране на празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери, граждански инициативи, спортни занимания и др. с местно, регионално, национално и международно значение.**

3. **Поддържане и доказани изяви на художествени състави и създаване на нови; ангажирано участие в общинските конкурси, празници и други прояви.**

4. **Специално внимание и подкрепа на младите дарования за включването им в местни творчески инициативи със заинтересовани институции относно, културното възпитание младите хора и стимулиране на творческите им възможности/музика, фолклор, традиционни изкуства, краезнание, литература и други през летните месеци.**

5. **Осъвременяване на читалищните дейности и услуги чрез обучение на хората от всички възрасти с цел развитие на гражданското общество. „Читалището – място за учене през целия живот”.**

6. **Социална политика на читалището, в т.ч. Работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището, етнически малцинства, работа с различни възрастови групи, развитие на доброволчеството –** *(пр.: Организиране на благотворителни инициативи в подкрепа на хора в нужда).*

7. **Социална политика на читалището, в т.ч. Работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището, етнически малцинства, работа с различни възрастови групи, развитие на доброволчеството** *(предоставяне на книги по дом, при предварителна заявка на страницата на читалището или имейла).*

III. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

1. Редовно провеждане на заседания на читалищното настоятелство.
2. Провеждане на годишно-отчетно събрание.
3. Предоставяне на изискваната документация към Регистър на народните читалища в Министерството на културата./ Наредба № 2 от 1 юли 2019 г. за реда за водене на регистъра на народните читалища и на читалищните сдружения.
4. Публикуване на годишния финансов отчет в Търговския регистър.

IV. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КОМПЮТЪРНИ УСЛУГИ И ИНТЕРНЕТ

НЧ „Искра-1997" село Долен предоставя на своите потребители такъв вид услуги.

Културен календар по месеци и дати за дейността на НЧ„Искра-1997” с. Долен през 2025 година:

м. Януари	
Дата:	***Бележити дати, празници и събития:***
08 /сряда/	Бабин ден. Народен празник.
13 /понеделник/	162 години от рождението на Алеко Константинов
21 /вторник/	Ден на родилната помощ.
24 /петък/	Популяризиране на нови книги във фонда на библиотеката.
31 /петък/	„Моята първа среща с книгата“ – посещение от 1 клас
м. Февруари	
05 /сряда/	105 г. от рождението на Леда Милева /1920-2013/ българска поетеса ,преводач, общественик. Автор на стихове и пиеси за деца и на преводи от английски, руски френски езици.
10 /понеделник/	Ден на пчеларя.
19 /сряда/	Отбелязване годишнина от гибелта на Васил Левски, апостолът на свободата /1837-1873/.
20 /четвъртък/	Награждаване на читателите с най-много прочетени книги за 2023г.
17- 28 /понеделник - петък/	„Малки сръчни ръчички връзват мартенички” – Изработване на мартеници.
24 /понеделник/	239 г. от рождението на Вилхелм Грим – германски филолог и литератор, автор на приказки и поговорки /1786–1859/. /Братя грим/.
28 /петък/	118 г. от рождението на Емилиян Станев – български писател /1907–1979/.
м. Март	
01 /петък/	1 – Отбелязване деня на самодееца. Ден на любителското творчество. 2 – Отбелязване на Баба Марта – подаряване на мартеници на деца от ДГ „Д[illegible] с[illegible]”.
05 /сряда/	Отбелязване на 3 март – Урок по родолюбие на избрана тема тема.
20 /четвъртък/	Международен ден на приказката.
21 /петък/	Посрещане на първа пролет – четене сред природата.
28 /петък/	Празник на буквите – занимания с 1 клас.
м. Април	
02 / сряда /	Международен ден на детската книга. Обявяването му е свързано с родения на тази дата световноизвестен датски писател Х. К. Андерсен /1805 г./.
03 / четвъртък /	Маратон на четенето – изработване на постери
04 / петък /	Маратон на четенето – Четене с приятел.
07 / понеделник /	Маратон на четенето – рисуване на приказни герои.
08 /вторник/	Маратон на четенето – „Моя любим приказен герой”
09 /сряда/	Маратон на четенето. , „Защо обичам да чета“
11 /петък/	Гостуване на детски автор.
22 /вторник/	Международния ден на земята.
23 /сряда/	Световен ден на Книгата и авторското право
29 /вторник/	Добре дошли в библиотеката 1 клас.

м. Май	
01 /четвъртък/	Международен ден на труда – предизвикателство, излет, оборка.
06 /вторник/	Отбелязване празника на селото и „Гергьовден".
10 /събота/	Професионален празник на българските библиотекари. Национална библиотечна седмица – „Библиотеката място за учене през целия живот". Беседа за разпространение на библиотечни знания и запознаване с новите информационни технологии и възможности на читалищните библиотеки.
15 /сряда/	Международен ден на Семейството. Домашно насилие. Семейна грижа.
24 /събота/	Отбелязване на 24 май – Ден на славянската писменост, българската просвета и култура- тържество , занимания с ученици.
28 /сряда/	Маратон на четенето – в училището или в библиотеката.
м. Юни	
02 /понеделник/	Отбелязване на деня на Ботев и на загиналите за свободата и независимостта на България. Официално се отбелязва от 1901 г.
03 /вторник/	„Кутия за лятно четене".
04 /сряда/	Международен Ден за Защита на децата, жертви на агресия
05 /четвъртък/	„Световния ден за защита на околната среда". Беседа на избрана тема.
19 /четвъртък/	Ден на бащата – „Аз и татко четем заедно".
24 /вторник/	Празник на билките „Еньовден" излет сред природата и събиране на билки, разпознаване и колекциониране с ученици .
26 /четвъртък/	Отбелязване на „Световния ден за борба с дрогата".
27 /петък/	Конкурс на избрана тема. /пр.: „Моя любим приказен герой"/.
м. Юли	
08-11 /вторник-петък/	Лято в библиотеката – лятна работа с деца в предучилищна възраст.
08 /вторник/	404 г. от рождението на Жан дьо Лафонтен – френски баснописец /1621–1695/ - четене на басни, драматизация на басни.
09/сряда/	175 г. от рождението на Иван Вазов /1850-1912/ български поет, писател и драматург, наричан „Патриарх на българската литература".
15- 18 /вторник-петък/	Лято в библиотеката – лятна работа с деца в предучилищна възраст.
22- 25 /вторник-петък/	Лято в библиотеката – лятна работа с деца в предучилищна възраст.
29- 31 /вторник-четвъртък/	Лято в библиотеката – лятна работа с деца в предучилищна възраст.
м. Август	
01 /петък/	Отбелязване "Ден на градинаря".
05-08 /понеделник-петък/	Приказно лято в библиотеката – игри, работилници, занимания и други занимания с деца.
12 и 15 /понеделник-петък/	Приказно лято в библиотеката – игри, работилници, занимания и други занимания с деца.

19 и 22 /понеделник-петък/	Приказно лято в библиотеката – игри, работилници, занимания и други занимания с деца.
26 и 29 /понеделник-петък/	Приказно лято в библиотеката – игри, работилници, занимания и други занимания с деца.
м. Септември	
12 /петък/	„Кутия за лятно четене“ – награждаване.
15 /понеделник/	Откриване на новата учебна 2024/2025 година. Връчване на поздравителен адрес на ОУ „ Св. Св. К[illegible] и М[illegible]“ и ДГ „Д[illegible]с[illegible]“.
26 /петък/	139 г. от рождението на Ран Босилек – български писател, поет и преводач /1886-1958/.
29 /понеделник/	„Европейските дни на наследството”.
м. Октомври	
01 /сряда/	1. Международен ден на музиката, поезията; 2. Международен ден на възрастните хора.
21 /вторник/	Кампания за „Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността“.
23 /четвъртък/	105 години от рождението на Джани Родари /1920-1980/ - италиански писател, автор на детска литература.
31 /петък/	Читателска щафета с учениците от ОУ „ Св. Св. Кирил и Методий”.
м. Ноември	
03/понеделник/	Литературен кът на известни будители.
05/сряда/	Есенно четене сред природата.
14 /петък/	118 г. от рождението на Астрид Линдгрен – шведска детска писателка /1907 – 2002/.
28/петък/	популяризиране на нови книги във фонда на библиотеката
м. Декември	
05 /петък/	Запалване на коледната елха и участие на самодейци в празника.
09 /вторник/	Четене на коледни приказки в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“
12 /петък/	Четене на коледни приказки в ДГ „Детски свят“
16-19 /вторник-петък/	Изработване на коледна украса.
22 /понеделник/	Коледен базар
23 /вторник/	Новогодишна програма с участието на всички самодейни групи.
24-31 /понеделник-вторник/	Кукерско шествие.

V. *ДРУГИ ДЕЙНОСТИ*

1. Участие в местни, регионални, национални празници и международни фестивали;
2. Участие в Събора на народното творчество и животновъдството „Рожен“ 2025;
3. Национален фолклорен фестивал за двугласно пеене на народни песни с международно участие в гр. Неделино;
4. Участия на самодейците в Международни и Национални фестивали;
5. Инициативи от международно и национално значение;
6. Участие с проект Мобилност към НФ ”Култура”, към Министерство на културата;
7. Участия на работещите в читалищата в обучения за повишаване на квалификацията, работни срещи, дискусии и други форми за развитие на капацитета на служителите;
8. Участие в обучения на РЕКИЦ „Читалища”;
9. Инициране на социални дейности с различни възрастови групи , хора с увреждания;
10. Доброволчески инициативи: седмицата на гората - почистване на еко-пътеки и туристически маршрути;
11. Подпомагане на населението при бедствени ситуации и др.

VI. *ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА:*

1. Брой регистрирани членове, събран членски внос.
2. Брой посетители на предоставяни от читалището услуги;
3. Брой читатели;
4. Брой нови книги и абонамент;
5. Брой предоставени услуги;
6. Брой и качество на проведени празненства, концерти, честванията;
7. Брой организирани групи и постижения;
8. Брой участия в местни, регионални, национални и международни изяви и конкурси;
9. Награди от участия в конкурси, фестивали и празници;
10. Брой кандидатстване и спечелени и финансирани проекти;
11. Проведени събрания – общи и на настоятелството.
12. Извършена пререгистрация на читалището в определения от ЗНЧ срок.
13. Общ бюджет на читалището за предходната година.

VII. *ФИНАНСИРАНЕ*

1. Субсидия от държавния бюджет за делегирани от държавата дейности съгласно чл.23 (1);
2. Субсидия за дейност от Община Златоград съгласно чл.26а (3) от Закон за Народните Читалища;
3. Собствени средства от регламентирана стопанска дейност и членски внос;
4. Финансиране от спечелени проекти;
5. Дарения;
6. Управленски инициативи.

VIII. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ОТЧЕТ НА ПРОГРАМАТА

Срокът за изпълнение на Програмата е в рамките на бюджетната 2025 година. Съгласно чл. 26 а, ал. 4 от Закона за народните читалища Председателят на читалището представя в срок до 31.03.2025 г. пред Кмета на община Златоград и Общинския съвет доклад за осъществените дейности в изпълнение на Програматаи за изразходваните от бюджета средства през 2024 г. При отчитане на дейностите в изпълнение на Програмата ще бъдат отчетени и индикаторите за оценка на изпълнението.

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата едногодишна програма за развитието на Народно читалище „Искра-1997" село Долен е вариант и процес във времето, един от начините, който ще се търси в бъдеще, за да стимулира развитието на общността.

Забележка: *Програмата е отворена за допълнения. Тя визира най-общите положения, залегнали в плановете за работа през предстоящата 2025 година. Промени по програмата се съгласуват с читалищното настоятелство и се представят в община Златоград.*

Изготвил:
/Дич
Сек